

زهی جمال تو رشک بتان یغمایی xx وصال تو هوس عاشقان
شیدایی / عروس حسن تو را هیچ در نمی یابد xx بگاہ جلوه مگر
دیده تماشایی؛ **انجام**: بچهر مهری و مهری بذوق می ورزی xx
خوشا که چون تو نگارین و مهربان دارند / اگر کسی بشکایت
بود ز دلبر خویش xx ز تو عراقی و دل، شکر بی کران دارند
سی و چهار غزل از عراقی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: نیمه نخست
قرن ۹؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه، ۷گ (۱۵-۲۱)، اندازه:
۱۴×۱۱/۳سم [ف: ۲۷/۱ - ۳۰۰]

۸. قم؛ موعشی؛ شماره نسخه: ۶۹۰۴

آغاز: حمد بیحد و مدح بیعدد حضرت احدی و جناب صمدی
را؛ دیوان: را باریکست و شب تاریک و مرکب لئک و پیر xx ای
سعادت رخ نمای وای عنایت دستگیر؛ **انجام**: من آن کبکم که
سینه باز خورم xx تا ظن نبری که از کسی باز خورم / گر جام دو
کون پر می غم باشد xx بر شادی رویت بدمی باز خورم
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۸۲۱ق؛ جلد: تیماج قهوه ای، ۹۹گ، ۱۷
سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۸ - ۹۷]

۹. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۲۴۴/۸ تا ۲۴۷ بخش ۳

نسخه اصل: کتابخانه خدیوی مصر، ش ۱۴۲۸؛ کا: فرصت غریب،
تا: ۸۲۳ق [ف: ۱۲۹ - ۱۲۹]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۱/۲۱-ف

نسخه اصل: اونیورسیتته ش ۵۳۸. در ۴۸۴ بیت؛ خط: نستعلیق ریز و
خوش، بی کا، تا: با تاریخ ۸۲۶ق؛ ۵گ (هامش ۵۹۵-پ-۵۹۹)،
۲۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۴۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۶۵۶/۹

آغاز: باز در دام بلا افتاده ام xx باز در چنگ عنا افتاده ام؛ **انجام**:
استوطن بابکم عسی ان xx یحطی نظر ابکم حداقی
غزلیات و ترجیعات ۱۴۵۰ بیت؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۸۳۴ق؛
کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سیاه، ۱۰۹گ (۳۷۳-۲۶۵)، ۳۲
سطر (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۸ - ۴۰۰]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۲۹/۸

اشعار از او و از شعرای دیگر مانند ناصر خسرو و شرف الدین
علی و احمد غزالی و اوحدی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: آغاز قرن
۱۰؛ ۱۰ص [ف: ۷ - ۱۵۳]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۲۵/۳۵-ف

آغاز: آغاز: ای زده خیمه حدوث قدم xx در سراسر پرده وجود
عدم؛ آغاز: هر چه در وهم و هم در خیال آری xx بی نیازست و
پاک ازو باری

نسخه اصل: آکادمی بخارست رومانی M 178. دو ترجیع بند شیخ
عراقی است؛ کا: محمود بن داود، تا: ۹۷۷ق؛ ۵ص (۱۰۰-
۱۰۴هامش) [فیلمها ف: ۳ - ۲۱۳]

۱۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۶۵/۲

آغاز: کارم از دست رفت و دست از کار xx دیده بی نور ماند و
دل بی یار؛ **انجام**: نیست آزاده مگر سوسن xx گه در بند کارو

صفحه آخر شعرهایی است از عطایی و دیگری؛ کاغذ: فرنگی،
جلد: تیماج تریاکی، ۱۳۷گ، ۱۳ سطر (۱۲/۵×۲۴/۵)، اندازه:
۱۸×۲۹سم [ف: ۱۰ - ۱۹۱۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۵۹

آغاز: دل نده ای مرده به ملک دنیا xx دیده عبرت فروگشا به
تماشا؛ **انجام**: بندگی شه بخویش ساخت فروع و اصول xx آنچه
رضای ملک باید از وی وصول
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: **انجام**؛ کاغذ:
فرنگی، جلد: مقوا پارچه ای، ۱۳۹گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه:
۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶ - ۱۶۶]

● دیوان عراقی / شعر / فارسی

d.-e 'erāqī

عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر، ۶۱۰ - ۶۸۸ قمری

'erāqī, ebrāhīm ebn-e bozorgmehr (1214 - 1290)

چاپ: دیوان او چند بار چاپ شده است. از آن میان با پیشگفتار
سعید نفیسی.

[نسخه های منزوی ۲۴۳۵/۳؛ الذریعه ۷۰۹/۹؛ مشترک پاکستان ۲۵۳/۷. نشانی
۳ نسخه؛ مشار فارسی ۲۳۴۹/۲؛ نشانی ۹ چاپ]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۷/۱-ف

نسخه اصل: جارالله ش ۱۶۶۷؛ خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن
اسفندیار بن محمد بن اسفندیار ابهری، تا: پنجشنبه ۲۵ شوال
۷۰۲ق؛ ۲۸ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۴۲۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۸-ف

نسخه اصل: نافذ پاشا ش ۹۱۵؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۷۲۹ق؛
افتادگی: **انجام**؛ ۱۱۴گ، ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱ - ۹۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸/۸-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ۲۰۵۱ (۲۰۹). ترجیعات و غزلیات؛ بی کا، تا:
با تاریخ ۷۳۰ق [فیلمها ف: ۱ - ۴۱۰]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۵-عکسی

نسخه های اصل: ترکیه نسخه جارالله شماره ۱۶۶۷؛ بی کا، تا:
۷۳۱ق [تشریه: ۲ - ۲۷۴]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۳/۳۷-ف

نسخه اصل: لالا اسماعیل ش ۴۸۷. قصیده و غزل است؛ کا:
حاجی محمد گوینده تبریزی، تا: پایان صفر ۷۴۲ق، جا: قاهره؛
افتادگی: **انجام**؛ ۲۱گ (۲۶۱-پ-۲۸۱) [فیلمها ف: ۱ - ۵۰۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۳/۶-ف

نسخه اصل: شهید علی پاشا ش ۲۷۰۳. با یک دیباچه کوتاه به نثر؛
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۸؛ ۴۹گ (۲۸-پ-۷۶)، ۲۵ سطر
[فیلمها ف: ۱ - ۵۱۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۶۷/۵

آغاز: للشیخ الفاضل فخر الدولة و الدین عراقی طاب الله ثراه:

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخ)؛ جلد پانزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276253

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

انجام: لا حتوائه علی الرجال الذین هم فیہ کالاسود و کون طریقہ

سجدا لکثرة وطنه و سلوکہ

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: آهار مهره فرنگی، جلد:

زرافشان، ۲۲ گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰ سم [ف: ۲-۸۵]

۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۳۱۲

آغاز و انجام: برابر

کا: اسدالله بن محمد باقر بن سلیمان بن اسدالله، بی تا؛ محشی با

نشان «ص»؛ کاغذ: فرنگی شکری آهار مهره، جلد: مقوایی با

روکش تیماج تریاکی، ۳۷ گ (۱۰۹-۱۴۵ پ)، ۲۳ سطر

(۱۴/۷×۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱ سم [رایانه]

● تنبیہات الغافلین / اخلاق / فارسی

tanbīhāt-ol qāfelīn

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ قمری
kāšānī, habīb-ol-lāh ebn-e 'alī madad (1846 - 1922)

در ۱۲ «تنبیہ» با دیباچه ای به نثر.

چاپ: چاپ شده در تهران

[فهرستواره منزوی ۱۰/۶۴۳]

همدان؛ کتابخانه خرد؛ شماره نسخه: ۳

آغاز: بسمله، الحمد لله، اما بعد چنین گوید که حضرت رسول

(ص) ... در یک مقدمه و نه باب و خاتمه؛ انجام: و این حکایت

از ایشان یادگار بماند هر کس خویش را شناسد بجا آورد.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد هادی ولد حاجی زین العابدین

کلاه دوز همدانی، تا: رجب ۱۲۷۰ ق؛ کاغذ: فرنگی، ۳۳ گ، ۱۴

سطر (۲۲×۱۵) [رشت و همدان: ف: ۱۷۰۴]

● التنبیہات فی شرح اللغات / عرفان و تصوف / فارسی

at-tanbīhāt fī š-el loma'āt

وابسته به: لمعات؛ عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر (۶۱۰-۶۸۸)

اهدا به: امیر عبدالخالق

تاریخ تألیف: شب پنجشنبه ذیحجه ۸۶۴ ق

در شب پنجشنبه ذیحجه ۸۶۴ «در وقت سحر بر سر مزار متبرک

سلطان الاولیاء برهان الاصفیاء شیخ رحمه الله» آغاز شده و متن

آن از عراقی است. مقدمه ای دارد و در آن از فخر رازی و نجم

الدین کبری و عطار و محمود شیستری و سلطان سنجان یاد شده

و در آن آمده که در این شرح از شیخ کامل مکمل: ابن العربی

و از شیخ کامل فیاض: صدر الدین محمد قونوی، و از شیخ

مطلق: اوحدالدین حامد کرمانی و از خواجه مولانا و حکیم و

عارف و قاسم الانوار: فرید الدین محمد عطار نیشابوری و جلال

الدین محمد رومی و سنائی غزنوی و کمال الدین محمود جبستر

و قاسم انوار میر سید قاسم تبریزی خواسته شده است.

[دنا ۳۴۱/۳؛ نسخه های منزوی ص ۱۰۹۹؛ فهرستواره منزوی ۷/۲۳۳]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۰۴

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ تملک: علی فیاض کاظمی؛ جلد: تیماج

قهوه ای، ۶۱ گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱ سم [ف: ۲۶-۱۴]

۷۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۱۵/۲

انجام: و بشر بن ابی حازم شاعر معروف و جرول اسم الحطیة

الشاعر و سمی الحطیة لقصره الر من الفاظها

خط: نسخ، کا: محسن بن محمد حسین، بی تا؛ افتادگی: انجام؛

محشی؛ ۴۲ گ (۷۸-۱۱۹ پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰ سم [ف:

۳-۶۰۸]

۷۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۸۶۵

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ ۵۹ گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۶ سم [ف: ۱-

۵۲-

۷۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۴-۲۶۰/ش

آغاز: بسمله و به نستین - الان نجد المجد ایض ملحوب xx

ولکنه جم المالک مرعوب؛ انجام: کتبہ العبد الجانی و الاسیر

الفانی محمد علی ابن محمد حسین کرمانی اللهم اغفرلہما بجاہ

محمد و آله اجمعین

خط: نسخ، کا: محمد علی ابن محمد حسین کرمانی، بی تا؛ کاغذ:

فرنگی، جلد: مقوایا تیماج مشکی، ۹۲ گ، ۱۲ سطر (۱۳/۵×۷)،

اندازه: ۱۵×۲۱ سم [ف: ۱-۲۳۸]

۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۲۳/۳-۵۲/۷۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ ۵۱ گ، ۲۰ سطر، اندازه:

۱۳×۲۴ سم [ف: ۲-۱۰۵۷]

۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۳۵۲-۳۲/۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ این نسخه عکسی است؛ جلد: گالینگور

قهوه ای، ۱۵۰ گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰ سم [ف: ۲-۱۰۵۶]

۷۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۴۷۵/۱

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [ف: ۱۰۹-]

۷۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی، جلد: چرمی، ۶۳ گ،

۱۴ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵ سم [ف: ۲-۸۹۲]

۷۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۲۰۲/۴

آغاز: برابر؛ انجام: قوله عزوجل فی حق امیرالمؤمنین (ع) انما

ولیکم الله و رسوله و الذین امتوا و الولی هنا بمعنی ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی،

مصحح؛ کاغذ: فرنگی نخودی، جلد: مقوایی با روکش کاغذی،

۳۵ ص (۸۶-۱۲۰)، ۱۷-۲۱ سطر (۱۴/۵×۹/۵ و ۱۶×۹/۵)، اندازه:

۱۶/۵×۲۲ سم [ف: ۱۸-۱۵۱]

۷۸. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۳۵

آغاز: الا ان نجد المجد ایض ملحوب ... النجد الطریق المرتفع؛

فرستگان: نسخه های خطی ایران (فخفا)؛ جلد نهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276247

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۱۳۹۱/۲۰۱۲

کسانی کلیات را درهم ریخته و به ترتیب فهرست دوم (الفبایی غزل‌ها) بیستون درآورده‌اند.

چاپ: مشار فارسی، ج ۲، ص ۲۳۱۲-۲۳۱۷؛ تهران، سنگی، ۱۳۲۲ق، رحلی، ۳۵۴ص؛ بمبئی، سنگی، به خط میرزا علی بن حاجی نصرالله شیرازی، ۱۳۲۳، وزیر بزرگ، ۴۰۳ص؛ هند، بمبئی، کریمی، ۱۳۳۰، به اهتمام: قاضی عبدالکریم بن قاضی نور محمد صاحب تاجر کتب

[الذریعة ۴۴۷/۹ ش ۲۵۸۴؛ نسخه‌های منزوی ۱۸۶۱/۳ و ۱۸۶۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۰۳

آغاز: ... جزای انک نکفتیم سکر روز وصال xx شب فراق نخفتیم لا جرم زخیال / بداریک نفسای قائد این زمام جمال xx که دیده سیر نمی کردد از نظر بجمال؛ انجام: از آن سبب که دل و دست وی همی باشد xx چو ابر بر همه عالم برحمت شامل / زبس که اهل هنر زا بزرگ کرد و نواخت xx بسی نماند که هر ناقص شود کامل

خط: نسخ، بی‌ک، تا: قرن ۷؛ مجدول؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۲۵۳گ، ۲۵ سطر (۲۱×۱۲/۵)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۴۹۸-۳۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۹۷/۱ ف

نسخه اصل: Or. oct 345؛ خط: نسخ خوش، کا: فخرالدین ابوسلیمان داود بن ابی الفضل محمد بن داود بناکتی مورخ مولف روضة اولی الالباب، تا: نیمه و پایان محرم ۷۰۶ق [فیلمها ف: ۳-۷۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۵۱-عکس و ۴۱۸۵-ف

نسخه اصل: بنیاد بودمر bodemer (مجموعه کمیته افشار ۲۹۱ و ۳۳۹). در نسخه ما مجالس است، آغازش افتاده و گلستان و صفحه بازپسین دیوان که در پایانش آمده است: «و قد فرغ من الانتساخ هذه الكتاب يعرف بسعدی نامه فی شهر صفر ... سنة عشرين و سعمائة علی یدی ... عبدالصمد بن محمد بن محمود بن خلیفة بن عبدالسلم الیضاوی ...»؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن محمد بن محمود بن خلیفة بن عبدالسلام یضاوی، تا: صفر ۷۲۰ق، [فیلمها ف: ۳-۲۷۵ و ۲۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۶۹

خط: نسخ تعلیق، کا: عبدالصمد بن محمد بن محمود، تا: ۷۲۱ق؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: روغنی مذهب، ۴۴۹ص، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۸-۲۷۸]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۸۱/۱ ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۱۸۷-]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۵۲-عکس

نسخه اصل: دیوان هند ۸۷۶ (فهرست اته ۱۱۱۷)؛ خط: نسخ، کا: ابوبکر بن علی بن محمد پاکان اسفراینی، تا: ۱ رجب ۷۲۸ق؛ در ۲۱۰ آمده: «منقول من خط الشيخ العارف السعدی» [فیلمها ف: ۳-۲۷۵]

الطیر، ۲. اسرارنامه، ۳. مصیبت نامه؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن عوض مراغی، بی‌تا؛ ۳۰۸گ، ۲۴ سطر [فیلمها ف: ۱-۱۶۷]

۴۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۰۹

آغاز: سبحان خالقی که صفاتش ز کبریا xx در خاک می فکند عقل انبیا؛ انجام: صد گونه بلا اگر برویم آرد xx آن روی نداریم که بگردانم از او

قصاید، غزلیات، رباعیات؛ خط: نستعلیق، بی‌ک، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۶۴۴ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲-۵۱]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۳۲

آغاز: بسمله، پناه من ... کو نمیرد، با هی عذر عصیان در پذیرد، قدیم لم یزل معبود بی چون؛ انجام: این جهان و آن جهان ... آشکارا و نهان ... عم عیان و هم نهان ... گنبد خضراء تویی منتخب؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌ک، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری [رایانه]

● کلیات / ادبیات / فارسی

kollīyāt

عراقی، ابراهیم بن بزرگمهر، ۶۱۰ - ۶۸۸ قمری

‘erāqī, ebrāhīm ebn-e bozorgmehr (1214 - 1290)

۱. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۲۱

آغاز: هذا دیوان شیخ عراقی قدس سره العزیز، حمد بی حد و مدح بی عد حضرت احدی؛ انجام: شمع که شدست جان من دشمن من xx صد تو غم دل گرفته پیرامن من خط: نستعلیق کهن، بی‌ک، تا: محتملاً قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ دارای پیشانی مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۳۰۹ص، ۱۵ سطر (۱۵×۷)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۵۰-]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۶۰

آغاز: مقدمه: حمد یحمد و مدح یبعد حضرت احدی و جناب صمدی را که بیک اشارت کن؛ انجام: دست و پای بز و با جان بلب رسد خطاب کن کی بود ما زما جدا مانده.

خط: نستعلیق خوش، بی‌ک، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۱۷۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۷-۳۵۳]

● کلیات سعدی / شعر، ادبیات / فارسی

kollīyāt

سعدی، مصلح بن عبدالله، - ۶۹۱ قمری

sa‘dī, mosleh ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 1293)

برخی گردآوری کلیات را از خود مولف می‌دانند. آنچه می‌دانیم این است که علی بن احمد بن ابوبکر بیستون یکبار به سال ۷۲۶ق و یکبار سال ۷۳۴ق فهرستی برای پنج کتاب غزل سعدی ساخته و دیباچه‌ای به کلیات او نگاشته است، سپس

فهرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فخا)، جلد بیست و ششم، به کوشش، مصطفی درایتی، تهران

DIA 276264

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۰/۲۰۱۳